

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001521

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського № 175-А від 18 липня 2025 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єременко Євген Вікторович

2. Yevhen Yeremenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0399-769X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 20-06-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Київська муніципальна академія музики імені Р.М. Глієра

Код за ЄДРПОУ: 02214923

Місцезнаходження: вул. Л. Толстого, 31, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8808

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.11.13, 18.41.45.11, 18.41.45.15, 18.41.45.19, 18.41.07.17

Тема дисертації:

1. Нові художні реальності в творчості українських композиторів кінця XX — початку XXI століть: інтерпретаційні аспекти
2. New Artistic Realities in the Works of Ukrainian Composers of the Late XX — Early XXI Centuries : Interpretative Aspects

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене вивченню нових художніх реальностей в творчості українських композиторів кінця XX початку XXI століть. На сьогодні існують наукові розробки та розвідки, в яких йдеться про естетичну та художню реальності, проте феномен музичної реальності, як однієї з модифікацій художньої реальності, не отримав належної уваги. Також існує певна лакуна у дослідженні інтерпретацій художніх / музичних реальностей композиторських практик перехідного періоду від музичного постмодерну до метамодерну. Вищезазначене ускладнюється відсутністю в українському музикознавстві загальноновизнаної методології, зокрема стосовно вивчення феномена «музичний метамодерн» та модусів постмодерних і метамодерних музичних реальностей – «нової простоти», «нової ширості», «нової

меланхолії», «нового сентименталізму», «нової сакральності». Малодослідженими у цьому ракурсі залишаються інтерпретації музичних творів у контексті екзистенційно-онтологічної та екзистенційно-феноменологічної проблематики, що може значно розширити уявлення про художню реальність із точки зору духовної екзистенції. Саме чим і обумовлена актуальність дослідження. Мета дослідження комплексно осмислити і висвітлити нові художні реальності та їх інтерпретації у творчості українських композиторів періоду музичного постмодерну метамодерну. У дослідженні уперше в українському музикознавстві зроблено спробу комплексно вивчити феномен художньої / музичної реальності у творчості українських композиторів кінця XX – початку XXI століть. Художню реальність розглянуто у контексті постмодерної та метамодерної естетики, виявлено сутність цього феномена. Висвітлено характерні риси, притаманні постмодерному та метамодерному музичному мисленню у композиторській творчості; розглянуто модуси музичної реальності – явища «нова простота», «нова щирість», «нова меланхолія», «нова сакральність». Музичні реальності досліджено у світлі екзистенціалів буття, що стали співзвучними моделі категорій «граничних підстав» (О. Кирилюк) та у цій площині проаналізовано творчість українських композиторів О. Безбородька, С. Луньова, В. Польової, М. Шалигіна. Крім того, в український музикознавчий науковий обіг уведено поняття «духовна екзистенція» та «екзистенціальна семіотика» (Е. Тарасті). У контексті дослідження постмодерного та метамодерного художнього мислення розглянуто музичні реальності у творчості В. Польової та У. Бекірова. Зокрема, проаналізовані «Симург-квінтет», балет «Дзеркало. Сни, або Маленьке життя» В. Польової, камерна сюїта для струнних та три фортепіанних концерти У. Бекірова. Отримало подальший розвиток: дослідження інтертекстуальності, полістилістики, неофольклоризму, постмодерного та метамодерного явища «нової простоти», текстологічні проблеми музичної творчості; уточнено термінологічне значення понять «художня реальність» та «музична реальність». Результати дослідження. Звернення у дисертаційному дослідженні до інтерпретаційних аспектів обумовило застосування композиторської і музикознавчої інтерпретацій для виявлення сутнісних рис феноменів художньої та музичної реальності, що дозволило проаналізувати творчість українських композиторів у широкому контексті. Розглянуто дискурсивність понять «художня реальність» та «художнє». Художня реальність розуміється як особливий вид естетичної довершеності; єдність ідеального та матеріального буття у їх цілісності, що обумовлено сутністю мистецтва та реалізується у мистецтві; це синтез першосмислів і першообразів з їх матеріально-чуттєвим втіленням у художньому образі, який є олюдненим. Музична реальність є однією з модифікацій художньої реальності. Виходячи зі специфіки музичного мистецтва, як цілісності об'єктивного фізично-акустичного («звучного») та суб'єктивного внутрішньо-психологічного («незвучного»), надано визначення музичної реальності. Це художнє вираження, формування смислів та образів якого відбувається: 1) під впливом першосмислів і першообразів, які знаходять свою чуттєво-предметну реалізацію на щаблі внутрішньої психологічної реальності композитора, що включає й ідеальну форму буття авторської свідомості; 2) у конкретних образно-символічних проявах у музичному творі; 3) у вигляді численних виконавських інтерпретацій, тобто єдності композиторського мислення та виконавського висловлення. З'ясовано, що в контексті концепції «відкритого твору» У. Еко музична реальність в процесі інтерпретування має смислову «розімкненість» та «відкритість» пізнання. Виходячи з цього, музична реальність розуміється як Текст, що несе певну інформацію та має три щаблі: 1) те, що говориться або «звучне»; 2) те, що може бути сказаним або «незвучне»; 3) «невимовний залишок» або «чиста реальність» (У. Еко), до якої прагнуть дотягнутися і композитор, і виконавець, щоб зрозуміти її повний смисловий зміст. З'ясовано, що музичний постмодерн продовжує традиції модерну, і на відміну від нього, не нехтує будь-якими традиціями. Виокремлено основні концептуальні ідеї музичного постмодерну.

2. The dissertation research is devoted to the study of new artistic realities in the works of Ukrainian composers of the late XX – early XXI centuries. Today, there are scientific developments and studies that deal with aesthetic and artistic reality, but the phenomenon of musical reality as one of the modifications of artistic reality has received almost no attention. There is also a certain gap in the study of interpretations of artistic / musical realities by composers' practices of the transition period from musical postmodernity to metamodernity. All of the aforementioned is complicated by the absence of a generally recognized methodology in Ukrainian musicology, in

particular, in the study of the phenomenon of “musical metamodernity” and the modes of postmodern and metamodern musical realities – “new simplicity”, “new sincerity”, “new melancholy”, “new sentimentalism”, “new sacredness”. Almost unexplored in this perspective are interpretations of musical compositions in the context of existential-ontological and existential-phenomenological issues, which can significantly expand the understanding of artistic reality in terms of spiritual existence. This is the reason for the relevance of the study. The aim of the study is to comprehensively explore and highlight new artistic realities and their interpretations in the works of Ukrainian composers of the period of musical postmodernity – metamodernity. The study is the first attempt in Ukrainian musicology to comprehensively examine the phenomenon of artistic/musical reality in the works of Ukrainian composers of the late XX – early XXI centuries. The artistic reality is considered in the context of postmodern and metamodern aesthetics, and the essence of this phenomenon is revealed. The characteristic features inherent in postmodern and metamodern musical thinking in composers' art are highlighted; the phenomena of “new simplicity”, “new sincerity”, “new melancholy”, “new sacredness” as modes of musical reality are considered. Musical realities are studied in the light of existentials of being, which became consonant with the model of categories of “ultimate grounds” (O. Kyryliuk), and the works of Ukrainian composers O. Bezborodko, S. Lunyov, V. Poleva, and M. Shalygin are analyzed in this plane. In addition, the concepts of “spiritual existence” and “existential semiotics” (E. Tarasti) were introduced into the Ukrainian musicological research. In the context of the study of postmodern and metamodern artistic thinking, the musical realities in the works of V. Poleva and U. Bekirov are considered, in particular, the “Simurgh Quintet”, the ballet “Mirror. Dreams, or Little Life” by V. Poleva, as well as a chamber suite for strings and three piano concertos by U. Bekirov. Further development was given to the study of intertextuality, polystylistics, neofolklorism, postmodern and metamodern phenomenon of “new simplicity”, textological problems of musical creativity; the terminological meaning of the concepts of “artistic reality” and “musical reality” was clarified. Research results. The focus on interpretive aspects in the dissertation study has led to the use of composer and musicological (scientific, artistic) interpretations to identify the essential features of the phenomena of artistic and musical reality, which has allowed us to consider the work of Ukrainian composers in a broader context. The discursive nature of the concepts of “the artistic” and “artistic reality” is considered. Artistic reality is understood as a special kind of aesthetic perfection; the unity of ideal and material existence in their integrity, which is determined by the essence of art and is realized in art; it is a synthesis of primary meanings and primary images with their material and sensual embodiment in an artistic image that is humanized. Musical reality is one of the modifications of artistic reality. Based on the specifics of musical art, as an integrity of objective physical and acoustic (“sound”) and subjective inner psychological (“soundless”), the definition of musical reality is given. This is an artistic expression, the formation of meanings and images of which occurs: 1) under the influence of primary meanings and primary images, which find their sensory and object realization at the level of the composer's inner psychological reality, including the ideal form of being of the author's consciousness; 2) in specific figurative and symbolic manifestations in a musical work; and 3) in the form of numerous performing interpretations, i.e. the unity of the composer's thinking and performing expression. It has been found that in the context of U. Eco's concept of “open work”, musical reality in the process of interpretation has a semantic “unlocking” and “openness” of cognition.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Єременко Є. В. Дискурсивність поняття «художня реальність» у сучасних композиторських практиках // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць. 2021. Вип. 44. Том 1. С. 72–78.
- Єременко Є. В. Музично-семантичні зв'язки між поняттями «нова простота» та «винахід традиції» в творчості українських композиторів початку XXI ст. // Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової: Музичне мистецтво і культура. 2022. Вип. 35. Кн. 1. С. 106–120
- Єременко Є. В. Метамодерні пошуки в камерній сюїті для струнних Усеїна Бекірова // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць. 2023. Вип. 68. Том 1. С. 78–84.
- Yeremenko Ye. Latest strategies for the development of ukrainian composers' creativity of the XXI century // Knowledge, Education, Law, Management. 2021. № 8 (44). vol. 1. Pp. 52–57.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Северинова Марина Юріївна
2. Maryna Severynova

Кваліфікація: д. мист., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2461-2453

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чібалашвілі Асматі Олександрівна
2. Asmati Tchibalashvili

Кваліфікація: к. мист., н.с, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Самойленко Олександра Іванівна

2. Olexandra I. Samoylenko

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2071-9587

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безбородько Олег Анатолійович

2. Oleh Bezborodko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7031-4078

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дерев'янченко Олена Олександрівна
2. Olena Derevianchenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9498-5004

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Іванніков Тимур Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Іванніков Тимур Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Волосатих Ольга Юріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна